

NewOpera CO

PRESENTARAR
NewOpera CO

Verksamhetsberättelse 2016

FAMILJEN

EN AVSLÖJANDE NYOPERA
OM FAMILJEHELVETETS ALLA SIDOR

URPREMIÄR
9 SEPTEMBER 19:00

Hela 2016 var det den nya operan *Familjen* som stod i fokus för arbetet med NewOpera CO. Under 2014 började Niklas Rydén samla berättelser om föräldrar och barn. Hösten samma år började han skriva på librettot. Efter ett år var detta klart och arbetet med musiken påbörjades hösten 2015. Våren 2016 ägnades åt att komponera färdigt musiken och parallellt inleda instudering och repetitioner. I augusti var det sen fyra intensiva veckor med rep och iscensättning fram till premiären 9 september.

Tack vare det verksamhetsstöd NewOpera CO hade från KUR 2016 (400 tkr) kunde vi arbeta kontinuerligt under hela året på olika vis. Tillsammans med projektstöd från KN, VGR och Göteborg, dramatikerstöd och lite annat räckte detta till att genomföra *Familjen* i en öppen process som innehöll två gästspel i Stockholm. Däremot fick inte så mycket arbete med andra projekt plats under 2016 och det räckte inte heller pengarna till.

Nu följer en genomgång av vad vi gjorde under året med tillhörande reflektioner. Därefter följer ekonomisk redovisning och lite statistik.

I projektion

Sammanfattning

Under våren 2016 skrevs *Familjen* färdigt och musiken repades in. Under denna period ordnade vi sex offentliga visningar där vi spelade en konsertversion, fem gånger i Göteborg och en gång i Stockholm. På Kulturkalaset i augusti visades också utdrag i en konsertversion. Under filmfestivalen gjorde NewOpera CO ett sångprogram sex gånger på Stora Teatern. Hösten 2016 hade *Familjen* premiär och spelades nio gånger på Atalante. I oktober spelades ett utdrag på en minifestival, Göteborg Sounds, på Stora Teatern. I november gästspelade *Familjen* två kvällar i Stockholm på aliasTeatern. I december var Niklas Rydén/NewOpera CO svenska representanter på en internationell operafestival/tävling i Budapest, Ungern.

Text, komposition och ensemblen växer fram

Familjen består av korta fristående berättelser. Idag finns sextiotvå berättelser, fyrtiotvå av dessa är tonsatta.

Niklas Rydén arbetade hela våren med justeringar och strykningar i texten tillsammans med dramaturg och regissör. Så sent som i maj tillkom texter. Men Rydéns huvudfokus från januari till maj var att få färdigt musiken. Alla sångstämmor skrevs färdigt under våren, medan arrangering för instrumentalensemblen fick vänta.

När året började saknade vi cellist och manlig huvudsångare. Via scenskolan fick vi tag på skådespelaren Victor Ståhl Segerström som var med i januari. Tyvärr fick han ett annat jobb och var tvungen att hoppa av, och det var först i slutet av mars hela ensemblen var klar.

Den kom att bestå av Eric Rusch, sång, Sofia My Fryklund, sång, Lisen Rylander Löve, sax, klarinett, sång, Karin Wiberg, violin, sång, Magnus Boqvist, gitarr, slagverk, sång, Emma Augustsson, cello, sång och Niklas Rydén, piano, sång.

Det var redan klart att Eva Ingemarsson skulle göra regi. I mars anslöt konstnären Kim Johansson för att arbeta med de projektioner som kom att bli en central kontrapunkt i berättandet. Det bestämdes också att Viktor Wendin skulle göra ljus och Karin Jatta kostym.

Repetitioner

Instudering och öppna repetitioner

Mellan januari och maj repade ensemblen sammanlagt 21 dagar. Det var stora mängder text och musik att lära in och ett tröttande arbete eftersom det är ganska svår-sjunget innan man kan sina stämmor. Men i maj hade vi lärt oss tre timmars musik med sammanlagt trettioåtta olika scener/sånger.

För att bjuda in publiken i processen, för att låta musiken möta en publik, och för att ha några fasta datum att jobba emot lade vi in flera öppna visningar med tillhörande samtal under våren. Det första var två kvällar i januari, på Kulturnatta. Då vi framförde de nio sånger som fanns på ett öppet rep där publiken kom och gick. Se klipp här.

I mars ordnade vi två nya konsertanta visningar på Atalante, nu med nitton scener. Publiken tyckte mycket om denna form där vi hade samtal efteråt och berättade hur vi tänkte. Samtidigt fick vi värdefulla synpunkter och en tillit till materialet.

[Se klipp med musiken.](#) [Och här är samtalet.](#)

Soppopera i maj

I mitten av maj var alla scener tonsatta och inrepeterade, och vi bestämde oss för att visa allihop i en första konsertversion. Det var trettioåtta scener och nästan tre timmars musik. För att göra det realistiskt för publiken bestämde vi oss för att ha tre akter om en knapp timme vardera och att servera soppa och bröd i pauserna, vi sålde in det som "Sopp-opera".

Det blev härliga maratonkvällar, mycket uppskattat, men självklart var det lite långt att ta in så mycket material för publiken och vi började fundera på kortningar.

[Se film Akt 1](#) [Se film Akt 2](#) [Se film Akt 3](#)

Teaterstudio Lederman

Vi ville visa konsertversionen i Stockholm också och hyrde in oss på Teaterstudio Lederman på Gästrikegatan. Vi bjöd in branschfolk och andra intresserade och hade en bra kväll där vi körde två akter med tjugofem nummer och efteråt fick vi väldigt fina reaktioner och kände att det här materialet engagerar och berör. Det kändes viktigt

att synas i Stockholm eftersom så mycket av branschen finns där, och det kom flera för NewOpera CO viktiga besökare och bidragsgivare.

Kortningar

Niklas Rydén var länge tveksam till att korta ner verket och hänvisade till att operor ofta är flera timmar. Men eftersom *Familjen* är ett collage av korta berättelser blir det väldigt annorlunda. Man kan inte bara luta sig tillbaka och följa med i dramat, utan man skall hela tiden in i nya berättelser. Därför bestämde vi oss i början av sommaren för att ta bort en hel akt och spara de nummer som blev över till en ny version, *Familjen II*, som vi skall sätta upp 2018.

Det blev de två första akterna från soppopera-konserten i maj som fick bli hela föreställningen. Tredje aktens sånger sparar vi. Ensemblen blev mycket lättad över detta och kände att det hela genast blev mycket mer realistiskt inför höstens premiär.

Possibilitas och produktionsarbetet

Med start i januari inleddes samarbetet med produktionsbolaget Possibilitas som skulle arbeta med att hjälpa *Familjen* och NewOpera CO att nå ut så effektivt som möjligt. Under hela våren träffade Niklas Rydén Possibilitas varje vecka och arbetade med texter, hemsida, Facebook, fotografering, affisch, inbjudningar och genomförande av alla de olika visningarna på Atalante och gästspelet i Stockholm.

Det fanns också idéer om ett mer långsiktigt strategiskt arbete för att komma ut på festivaler, hitta nya partnerskap och samarbeten. Under våren blev det inte så mycket tid till detta utan grundarbetet tog all tid.

Arrangering, scenografi, projektion och kostym

Hela sommaren fram till att repen började i augusti skrev Niklas Rydén musikaliska arrangemang till de tjugosex scener som skulle vara med i den färdiga uppsättningen. Det blev ett avancerat pusslande eftersom musikerna ibland skulle vara på scenen och sjunga, och därför inte kunde spela. Så ibland är arrangemangen för en full femmanna ensemble med gitarr, piano, violin, cello, basklarinett och slagverk. Då är det mycket kontrapunkt och stämmor. Ibland är det istället bara en gitarr, ett piano eller en cello som kompar, för alla de andra är på scenen och sjunger.

Under sommaren införskaffades också de parkbänkar som skulle vara fundamentet i scenografin tillsammans med projektionerna. Arbetet med projektionerna var långt kommet redan i början av sommaren och de fanns med redan i konsertversionen i maj.

Även arbetet med kostym påbörjades under sommaren men utfördes i huvudsak under repetitionerna i augusti.

Projektioner

Iscensättning

Fyra veckor, tjugo dagar, hade vi i augusti på scenen för att skapa en iscensättning med aktioner, lära allt utantill, lära de nya arrangemangen, lägga till ljussättning, ljudarbete och göra färdigt kostymerna.

Regissören Eva Ingemarsson ville att musikerna skulle vara aktiva på scenen eftersom de alla har sångroller, och inte bara sitta vid sina instrument. Därför bestämde vi oss för att göra mellanakter mellan varje scen där alla, eller nästan alla, musiker lämnar sina instrument och är med i sceniska aktioner i den parkmiljö föreställningen utspelas i. Ibland lät vi en eller två musiker spela under dessa mellanakter, men ofta använde vi istället inspelade och remixade parkljud.

Eva Ingemarsson arbetar med en starkt koreografisk regi, där all aktion är bestämd och in-repeterad. Alla vet vad de skall göra i de olika scenerna. Mellanakterna däremot är mer fria för improvisation.

Mitt i augusti spelade några ur ensemblen 25 minuter av Familjen i ett tält på Avenyn under Göteborgs kulturkalas. Teatercentrum hade ordnat en scen där fria grupper framträdde. Vi framförde några av scenerna musikaliskt, och det var en upplevelse att göra detta mitt bland bilar, sambaorkestrar och annat som fanns i utemiljön. Men det gick bra.

Det blev en kort repperiod med tanke på hur mycket material det var, men när väl premiären kom så kunde vi erbjuda en färdig föreställning, även om den fortfarande var alldeles purfärsk och skulle växa till sig.

På scenen

Spelperioden och publiken

Familjen spelades på Atalante tre helger i september, sammanlagt nio gånger. Den spelades i två akter med paus emellan. Bägge akterna är en timme och femton minuter långa.

Vi fick möta en publik som var starkt berörd av berättelserna och musiken, många grät efteråt. Några tyckte kanske att det var lite långt och att vissa teman upprepades.

Den nyopera som NewOpera CO skapar är en helt egen genre och många som är vana vid klassisk opera eller klassisk teater kan ha svårt att finna sig tillrätta med en form där sångrösterna är personliga och väldigt olika varandra, och där det är musiker som sjunger och agerar på scenen. Samtidigt är det många andra som älskar mötet mellan det vardagliga, finstämda, sorgliga och det absurda, som finns i Familjen. Och som tycker en fördel att det är personliga röster och att den sceniska stilen inte är som i klassisk teater eller opera. Överlag är alla förtjusta i både musiken, projektionerna och tilltalet.

[Se sex scener ur Familjen här.](#) [Se trailer här.](#)

Ensemblen

Mediebevakning och publik

Vi arbetade väldigt mycket med sociala medier för att nå ut till publiken och det fungerade hyfsat, men det var ändå svårt att få riktig fart på publiktillströmningen. En viktig orsak till detta var förmodligen att Göteborgs helt dominerande tidning Göteborgsposten inte nämnde Familjen en enda gång vare sig innan eller efter premiären, inte ens i sina guider och kalendarier. Detta var mycket förvånande och kan ha berott på några specifika kommunikationsproblem. Det blev ingen förhand, ingen notis och inte heller någon recension. Något av detta hade behövts för att få fart på publiken.

Däremot var det förhandsreportage i P1 kultur på radio. Britt Norberg recenserade på alba.nu, och Johanna Paulsson recenserade i DN.

Lyssna och läs här: [P1 kultur](#) [Alba.nu](#) [DN](#)

aliasTeatern i Stockholm

Vi bestämde oss för att det skulle vara väldigt roligt och viktigt att spela Familjen också i Stockholm. Men att få en partner i Stockholm att köpa eller samproducera på kort varsel är närmast omöjligt. Vi bestämde oss därför för att själva bekosta och genomföra en turné. Några hade tidigare positiva erfarenheter från aliasTeatern på Hälsingegatan och vi hyrde in oss där, anpassade föreställningen efter lokalen, körde projektioner på deras tegelvägg och spelade två föreställningar. Det var mycket uppskattat och föreställningen hade hunnit sätta sig lite mer i ensemblen.

BVC, familjeterapi och föräldrautbildning

Det har redan tidigt funnits en idé om att kunna spela *Familjen* för verkliga föräldrar och för personal som arbetar inom BVC och på andra platser med föräldrautbildning och familjeterapi, eller visa några scener på en utbildningsdag för personal. Till sådana visningar kan man också koppla samtal, och man kan välja scener som med tema som passar arrangemanget.

Redan under våren började Niklas Rydén söka kontakter inom dessa branscher och fortsatte med möten och mail under augusti, och när föreställningen spelades hade vi bjudit in ett tjugotal nyckelpersoner och flera av dessa kom och tittade. Sedan var planen att följa upp med möten för att se om det gick att hitta former för samarbete.

Det var tyvärr svårt att hinna med denna uppföljning när oktober kom och vi skulle planera för gästspel i Stockholm och festivalmedverkan på Stora Teatern. Detta spår har istället tagits upp under 2017 och kommer förhoppningsvis att resultera i något då.

Reflektion 1 De mörka berättelserna

Familjen består av en serie korta berättelser. Flera av dem lyfter problem som kan uppstå när man är förälder. Relationsproblem, kaotisk vardag, barn med diagnos, psykisk ohälsa och oro för om man gör rätt. Andra berättelser lyfter hur fantastiskt det kan vara med barn och många är humoristiska eller absurda.

Det är typiskt för vår tid att det faktiskt väcker reaktioner att vi lyfter svåra saker. "Kan inte blivande föräldrar bli skrämde? Är det verkligen så tufft? Varför lyfter ni så många problem?"

För oss är det självklart att vi vill våga se de mörka sidorna. Livet består både av svåra upplevelser och av saker som är positiva. Vi vill visa hur stark förmågan att gå vidare och se ljuset är trots alla svårigheter som många råkar ut för. Och vi är övertygade om att det är bra att våga tala om sorg, svårigheter, depressioner och annat. Det är ett sätt att bearbeta, gå vidare eller att förbereda sig.

Men det finns en rädsla idag på många håll för att det istället skall skrämma och att man därför skall skydda människor från det obehagliga, speciellt när det gäller barn. Det finns en scen i *Familjen* när ett par grälar och pratar skilsmässa. Efter en föreställning utbrast en elvaåring som var där med sina föräldrar, att "det är precis som hemma...".

Reflektion 2 Musiker i roller på scenen

Det är ganska vanligt att man inom både teater och opera har med musiker på scenen, och ibland är de med och agerar. Men normalt är det ändå en väldigt tydlig gräns mellan de som har roller och de som är musiker. I *Familjen* blev denna gräns helt upplöst. Sju personer är på scenen, två av dem är sångare. Alla de andra fem är musiker och sångare. De som är musiker har alltså sångroller där de driver den sceniska berättelsen och inte spelar på sitt instrument. De lämnar då instrumenten och är på scenen. Ibland tar de med instrument och växlar mellan sång och instrumentalspel.

Detta att musikerna får en så framträdande roll blir spännande och väldigt dynamiskt. Det gör spelandet väldigt integrerat i berättandet och ibland blir det som att sångaren tar upp sitt instrument för att bearbeta det som hänt. Samtidigt blir det en utmaning eftersom orkestern ibland krymper till en enda person eftersom de andra är på scenen.

På scenen

Reflektion 3 De korta berättelserna

Familjen är ett collage av korta berättelser. Detta är ett experiment och vi visste inte om det skulle komma att fungera. Efter att ha sett resultatet och pratat med många som sett föreställningen går det att konstatera att det fungerar. Men det kan också vara lite jobbigt att bli indragen i en berättelse som väcker tankar och känslor, och som sen bara tar slut och lämnar betraktaren utan att ge tid att bearbeta eller landa dramaturgiskt. Istället kommer en helt ny och annan berättelse. En del av publiken tyckte om det, att man blev lämnad med sin upplevelse, medan andra upplevde det som ansträngande.

Den ursprungliga planen var att det skulle vara ordentliga musikaliska intermezzon mellan varje scen där man kunde landa. Det fanns inte tid att skriva sådana, men i nyuppsättningen 2017 skall sådana skrivas till.

*Projektion***Framtida planer för Familjen**

Det finns flera planer för *Familjen* inför 2017. På hösten skall vi göra en nyuppsättning på Atalante i en omarbetad version. Vi skall ta bort ungefär en femtedel av materialet och Niklas Rydén skall skriva till lite längre instrumentalpartier som skall ge åskådaren möjlighet att reflektera och landa känslomässigt efter vissa av berättelserna innan nästa scen kommer.

Vi skall också skapa två versioner av *Familjen* som är bara en timme långa. Den ena skall vi erbjuda som lunchteater, den andra som familjeföreställning, eller för högstadie- eller gymnasieungdomar med samtal efteråt.

Vi fortsätter att arbeta med BVC-spåret och skall kanske vara med på en stor konferens i för personal inom särskild omsorg i Västra Götaland i höst.

Monika Wade från Possibilitas håller också på att ordna en turné i Kuba 2018 som ser ut att kunna bli verklighet om den går att finansiera.

Festival på Stora Teatern

NewOpera CO var med och arrangerade en endags festival för ny musik i oktober i samband med GAS-festivalen. Under en kväll presenterade åtta olika musikarrangörer musikakter på tre olika scener i det anrika operahuset Stora Teatern. NewOpera CO visade utdrag ur *Familjen* på den stora scenen och var också en ansvarig part för hela arrangemanget, ordnade dokumentation och Niklas Rydén var presentatör och värd för hela kvällen.

Filmfestivalen

NewOpera CO har satt upp flera litterära kabareter genom åren. Niklas Rydén och sångerskan Clara Gustavsson har samarbetat i flera av dessa. Clara är specialiserad på gamla sånger från film och musikal. Till filmfestivalen 2016 satte de samman ett halvtimmes program med gamla sånger som framfördes fem gånger i Kristallfoajén på Stora Teatern och en gång på GoCinema i filmstudios på Hisingen. Där deltog de också i ett samtal om filmmusik.

Budapest

Operafestival i Budapest

I december blev Niklas Rydén inbjuden att tillsammans med tonsättaren Catharina Backman representera Sverige vid en operafestival i Budapest. I fyra dagar var de där och fick träffa tonsättare och operafolk från Ungern, Tjeckien, Italien, Nederländerna och Frankrike. Det blev många möten, alla blev nyfikna på NewOpera CO:s "nyopera". Deltagarna fick vara med om en tävling för nyskriven opera där en segrare korades efter att fyra kandidater visat en halvtimmes opera vardera. En kväll var det en stor operagala med italiensk tenor och fransk sopran. Det blev också ett besök i en fantastisk stad med anrikt operahus och underbart läge vid Donau. Men också möten med kulturmänniskor som berättade om en svår situation Ungern för konst, humaniora och mänskliga rättigheter. Det var skakande berättelser.

Övrigt

Familjen filmades och spelades in. Detta material har redigerats och utdrag finns tillgängligt på vimeo.

NewOpera inledde under 2016 samtal med Göteborgs Stadsteater om möjlighet att gästspela där. Kan bli verklighet 2018.

Under hösten startade också planeringen för en regelbunden mötesplats för sångare, tonsättare, musiker, dansare och koreografer. Med start 2017 skall de träffas och dela erfarenheter, göra övningar tillsammans, improvisera, testa idéer på varandra och kanske göra offentliga framträdanden i olika sammanhang. Syftet är konstnärlig utveckling och möten. NewOpera CO är en drivande kraft och vill genom detta skapa en kontinuerlig plattform för nya idéer. Våren 2017 är detta igång, och möten hålls nu varannan vecka.

I december 2016 blev också NewOpera CO:s konstnärliga ledare Niklas Rydén medlem i Dramatikerförbundet.

Familjen

Några länkar

[Programblad](#)

Läs mer om textarbetet:

[Första skissen över innehållet](#)

[Tematisk översikt från förarbetet](#)

Se film från reading av texten i juni 2015:

[Reading Akt 1](#)

[Reading Akt 2](#)

Här finns alla texter och ett synopsis:

[Synopsis](#)

[Libretto](#)

[De 36 berättelser som inte kom med](#)

Läs mer om arbetet med iscensättningen gick till:

[Berättelsen om hur Familjen kom till](#)

Se hela *Familjen* i den färdiga scenversionen. (Inte helt klar med Akt 2. Kommer ny version på samma adress.)

[Familjen filmad Akt 1](#) **Lösenord:** *Familjen*

[Familjen filmad Akt 2](#) **Lösenord:** *Familjen*

NewOpera CO ekonomisk redovisning 2016

Intäkter

Sparade stöd från 2015	228994
Konstnärsnämnden	100000
VGR	100000
KUR 2017	400000
Dramatikerstöd	67729
Sålda föreställningar	5000
<u>Biljettförsäljning</u>	<u>24432</u>
Summa	926155

Utgifter

Löner	153274
Pensioner	6131
Köpta tjänster	451631
Produktionskostnader	103299
Resor, turné, hotell	61271
Traktamenten	8607
Lokalkostnader	47043
Marknadsföring	8256
Frakt och transport	7365
<u>Övrigt</u>	<u>639</u>
Summa	847516

Överskottet på 78 tkr beror på att två medverkande fakturerade i början av 2017. Med dessa 120 tkr inräknade uppgår köpta konstnärliga tjänster till 571 tkr och projektet har 48 tkr i underskott.

Familjen

Aktiviteter NewOpera CO 2016

Januari	publik
Kulturnatta, öppen visning, 2 ggr	80
Sångprogram Filmfestivalen, 6 ggr	640
Mars	
Work in Progress, Familjen	23
Maj	
Konsertversion Familjen Göteborg, 2 ggr	57
Konsertversion Familjen Stockholm	31
Augusti	
Utdrag ur Familjen Göteborgs Kulturkalas	73
September	
Familjen Atalante, 9 ggr	473
Oktober	
Familjen på festival Stora Teatern	113
November	
Familjen gästspel i Stockholm, 2 ggr	93
December	
Till Budapest på internationell operafestival	0

Sammanlagt 25 publika arrangemang med 1583 personer i publik.

Repetition